

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma

DOI NO: 023479120046475

Fatih GÜMÜL¹

Abdurrahman ÇALIK²

Halit KURT³

Geliş Tarihi: 28.12.2016

Kabul Tarihi: 07.12.2017

Özet

Girişimci mal ve hizmet üretmek için üretim faktörlerini bir araya getirerek riske girebilen kişidir. Girişimciler istihdam yaratmada ve ekonomik gelişme sağlanmasında önemli bir role sahiptir. Toplumların girişimci sayılarını artırmaları bu nedenle büyük öneme sahiptir. Ülkemizin özellikle doğusunda yer alan gelişmemiş bölgelerin kalkınmasında genç girişimcilerin ortaya çıkarılarak desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bu araştırma Doğu Anadolu bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre incelenmeyi amaçlamıştır. Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden 235 öğrenciye ulaşılarak anket uygulanmıştır. Anket yöntemiyle elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Girişimcilik Eğilimi, Üniversite Öğrencileri

Entrepreneurship of Vocational Students A Survey on Trends

Abstract

Entrepreneur is a person who can enter risk by bringing together the factors of production to produce goods and services. Entrepreneurs have an important role in creating employment and ensuring economic development. Increase the number of entrepreneurs in society is therefore of great importance. Young entrepreneurs need to be discovered and supported in the development of

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

² Yrd. Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

³ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

undeveloped areas, especially in the eastern part of our country. In this context, this research aims to examine the entrepreneurship tendencies of health services vocational school students of a state university located in Eastern Anatolia region according to various demographic and socio-economic variables. 235 students were reached from Vocational School students and a questionnaire was applied. As a result of the evaluation of the data obtained by the survey method, it has been determined that the students have high entrepreneurship level.

Key Words: *Entrepreneurship, Entrepreneur, Entrepreneurship Tendency, University Students*

Giriş

Milyonlarca iş fırsatı yaratılmasında, tüketicilere birçok çeşit mal ve hizmet sunulmasında, ulusal zenginliğin ve rekabetçiliğin artırılmasında, sosyo-ekonomik büyüme ve gelişme sağlanmasında girişimcilik önemli bir faktör olarak görülmektedir (Zahra, 1999: 37). Girişimcilik dünyanın birçok gelişmekte olan ülkesinde ekonomik gelişmeyi sağlamak, işsizlik sorununun çözümü, devletin ve özel sektörün mezun öğrencilere iş sağlayamaması gibi temel sorunların çözümünde önemli bir olgu olarak kabul edilmektedir (Karimi vd., 2013: 204).

Son yıllarda da Türkiye’de de önemsenen kavramlardan biri olan girişimcilik sayesinde, genç ve dinamik olan nüfusun ülke ekonomisine katkı sağlayacak ticari faaliyetlere kanalize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu minvalde gerek yüksek öğretim kurumlarındaki eğitim programlarında, gerekse çeşitli sivil toplum kuruluşları ve Kosgeb, Kalkınma Ajansları vb. pek çok kamu kurumu tarafından girişimcilik eğitimi verilmektedir. Hatta verilen eğitimlerden sonra başarılı iş fikirlerine hibe ödemeleri ve faizsiz ya da düşük faizli kredi olanakları sağlanmaktadır. Tüm bu avantajlar sayesinde son yıllarda girişimcilik kavramına olan ilgi artmakta ve özellikle genç nüfus yeni iş fikirleri oluşturmaya gayret göstermektedir.

Toplum ihtiyaçlarının belirlenerek bu doğrultuda yatırım yapılması sonucunda istihdam ve gelir düzeyi artmaktadır. Bu sayede girişimciler toplumsal refah düzeyinin artmasına katkı sağlamış olmaktadır (Keleş vd., 2012:108). Girişimciliğin bu pozitif etkileri göz önüne alındığında, girişimcilik potansiyeli olan genç girişimci adaylarının bu eğilimlerinin belirlenerek doğru yönlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu çalışma meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın yapıldığı coğrafi bölgede bu konuyla alakalı olarak bir araştırmaya rastlanmamış olunması ve farklı bölgelerde yapılan sosyal bilim araştırmalarının literatüre yapacağı katkı bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

1. Girişimcilik ve Girişimci

Girişimcilik konusu geçmişten günümüze kadar araştırmacılar arasında en fazla ilgi duyulan konulardan biri olmuştur. Bugün tüm dünyada toplumların refah düzeylerinin artırılmasında girişimcilik önemli bir etkidir. Bunun nedeni girişimciliğin yarattığı ekonomik kalkınma ile yakından ilgilidir.

Girişimcilik fırsatların fark edilerek yenilikçi bir şekilde değerlendirilmesi sonucunda bu fırsatlardan fayda sağlama süreci olarak tanımlanmaktadır (Koç ve diğ., 2012: 199). Bu süreçte gerekli olan unsurlar ise fırsat, kaynak ve organizasyondur (Karcıoğlu ve Kaygın, 2013: 3). Başka bir tanıma göre ise, girişimcilik; ekonomik bir aktivite olmasıyla birlikte bütünsel anlamlar ve eylemler de içeren, maddi ve maddi olmayan öğelerle düşünsel ve pratik eylemlerin toplamından meydana gelen bir olgudur. Özellikle pozitif anlamdaki farklılaşmalarda girişimciliğin etkisi görülebilir. Örneğin yenilik süreçlerinin uygulanmasında, riskli davranışlarla karşılaşıldığında ya da sosyal ve ekonomik yapıda ortaya çıkan değişimlerde bu etkiyi görmek mümkündür (Morrison, 2000: 59).

Girişimcilik ile ilgili olarak yapılan yanlış tanımlardan birisi de girişimcinin sadece para sahibi olan kişi olduğudur (Maya ve Diğ. 2012: 25). Girişimcilik esasında işletmenin mevcut kaynaklarını en etkili kullanabilme yeteneğidir. Girişimci, üretim faktörlerini (emek, teknoloji, sermaye ve doğal kaynaklar) en yeni teknik yöntem ve bilgileri analiz ederek bir araya getirerek mal ve hizmet üreten kişi olarak tanımlanabilir (Bozkurt vd. 2012: 232). Diğer bir tanıma göre girişimci, fırsatlardan faydalanmak üzere gerekli kaynakları kullanarak bir organizasyon oluşturan ve yaptığı yenilikler sonucunda ortaya bir değer çıkaran bununla birlikte riske katlanan kişidir (Kaygın ve Güven, 2013: 7).

Girişimci ile ilgili yapılan birçok tanımda en çok vurgulanan ortak noktalar; yenilikçi düşünme, fırsatlardan yararlanma, yeni bir iş ya da organizasyon kurma, yeni bir ürün ya da hizmet üretme şeklinde ortaya konulmuştur. Bu ortak noktalar dışında her girişimcinin kendine özgü bir girişimcilik anlayışının olmasından kaynaklı girişimcilikle ilgili yapılan her tanımın eksik bir yanının da bulunabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Bozkurt vd. 2012: 232).

Girişimci ruha sahip insanların en temel özelliklerinden biri de başarı arzularının yüksek olmasıdır (Balaban ve Özdemir, 2008:136). Bu başarı arzusu bireyleri yeni arayışlara yöneltirken aynı zamanda da fırsatların değerlendirilmesi noktasında daha cesur davranmalarına neden olabilir. Girişimcilerin amaçlarına ulaşmasını sağlayacak çeşitli özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bunlar; fırsatları yakalamaları, bu fırsatlardan değer elde etme yönündeki isteklilikleri, isteğin gerçekleştirilmesi için belirli

ölçüde riski kabullenebilmeleri, proaktif davranış özelliklerine sahip olmaları, yaratıcı kişilik özelliklerine sahip olmaları, yeniliğe ve değişime açık olmaları şeklinde sıralanabilir (İşcan ve Kaygın, 2011: 446). Kişisel özelliklerin yanı sıra bireylerin çeşitli eğitimler vasıtasıyla da girişimcilik eğilimlerinin yükseleceği düşünülmektedir. Eğitim yoluyla kararlılık, başarıma arzusu, hedeflere ce fırsatlara odaklanma, problem çözmede ısrarcılık, iç kontrol odaklılık gibi bazı özellikler girişimci adaylarına öğretilbilir (Arıkan, 2002: 54).

2. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Girişimciliği etkileyen faktörleri Hisrich (1995: 55-58) aşağıdaki gibi açıklamıştır.

Aile: Yapılan birçok araştırmada girişimcilerin aile çevresi, doğum sırası, aile reisinin yaptığı iş, sosyal statü ve akrabalık ilişkileri araştırılmıştır. Ailede özellikle de babanın girişimci olması girişimcilik eğilimini etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir.

Eğitim: Eğitim girişimcilerin yaşadıkları sorunların aşılmasında ve başarı sağlanmasında önemli bir faktördür. Girişimcilerin özellikle finans, planlama, pazarlama ve yönetim alanlarında ihtiyaç duydukları eğitimi almaları önemlidir.

Kişisel Değerler: Kişinin risk alma eğilimi, belirsizlik toleransı, başarıma ihtiyacı duyma, kontrol odağı, yenilikçilik, kendine güven duyması şeklindeki değerleri ifade etmektedir.

Yaş: Girişimcilerin genellikle 22-55 yaş aralığında kariyerlerine başladıkları araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu yaşlar dışında girişimcilik faaliyetlerine başlanması mümkün olmakla birlikte başarısızlık ihtimali yüksektir. Çünkü girişimcilik için gerekli olan enerji ve finansal destek sağlanamamaktadır.

İş Tecrübesi: Girişimcinin finans, dağıtım kanallarının oluşturulması, üstün nitelikte ürün ve hizmet sunması, pazar alanı oluşturma gibi konularda sahip olduğu tecrübe ve yetenekleri iş fikirlerinin hayata geçirilmesinde kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir.

Rol Modelleri: Girişimcilik kariyerinin başlamasında ve sürdürülmesinde aile bireyleri, yakın çevre hatta ulusal düzeyde başarılı olmuş girişimciler rol model olabilir. Bu modeller girişimciye bir destek unsuru olarak işlev görmektedir (Bozkurt, 2007: 95-96).

3. Literatür Taraması

Girişimcilik ile ilgili yapılan araştırmaların pek çoğu (Bozkurt, 2007; İrmış ve Barutçu, 2012; Balaban ve Özdemir, 2008; Güney ve Nurmakhmatuly, 2007; Örucü vd., 2007; Özdemir ve Mazgal, 2012; Durak, 2011; Ören ve Biçkes, 2011; Korkmaz, 2012) girişimcilik eğiliminde

bireylerin kişisel özellikleri, yetiştikleri çevrenin sosyo-kültürel etkisi, ekonomik durum, aileleri ve yaşadıkları yerlerin büyük oranda etkisi vardır.

Girişimcilik konusu ile ilgili olarak literatürde birçok çalışma mevcuttur. Çalışmamızın literatür kısmı üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini inceleyen ve söz konusu çalışmamızda da kullanılan ölçeği (Yılmaz ve Sünbül,2009) kullanan araştırmalarla sınırlandırılmıştır. Bu araştırmalar ise şunlardır: Keleş ve diğerleri (2012), Bilge ve Bal (2012), Kılıç ve diğerleri (2012), Uluyol (2013), Akçakanat ve diğerleri (2014), Yüksel ve diğerleri (2015).

Keleş ve diğerleri (2012) tarafından yapılan “Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma” adlı çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri “ailelerine ait bir işletme bulunması”, “eğitim alınan üniversitenin türü” ve “iş deneyimlerine” göre farklılık bulunmuştur. Buna göre ailelerine ait işletmeleri bulunan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri “çok yüksek”, ailelerine ait işletmeleri bulunmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ise “orta” düzeydedir. Vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin “çok yüksek”, kamu üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeyinin ise “düşük” düzeyde olduğu belirlenmiştir. İş deneyimine sahip olan öğrencilerin girişimcilik seviyesinin “yüksek”, iş deneyimine sahip olmayan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin ise “çok yüksek” düzeyde olduğu bulunmuştur.

Bilge ve Bal (2012) tarafından yapılan “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada, girişimciliğin alt boyutları olarak risk alma, fırsatları değerlendirme, liderlik yönlü, gelecek odaklı, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç olarak altı boyut oluşturularak, cinsiyetin girişimciliğin alt boyutları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri okulların, girişimciliğin alt boyutları üzerindeki etkisi “gelecek odaklı” ve “liderlik yönlü” alt boyutlar açısından anlamlı bulunmuştur.

Kılıç ve diğerleri (2012) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği” adlı çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin yenilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın bulunduğu ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin aylık gelirleri ile yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ancak öğrencilerin aylık gelirleri ile fırsatçılık özelliği arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Uluyol (2013) tarafından yapılan “Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği” adlı çalışmada, finansal yönetim ve girişimcilik derslerini alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri karşılaştırılmıştır. Öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduğu ancak finansal yönetim ve girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Akçakanat ve diğerleri (2014) tarafından yapılan “Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sdü Örneği” adlı çalışmanın sonucunda öğrencilerin “yüksek girişimcilik” özelliğine sahip oldukları bulunmuştur. Bunun yanı sıra öğrencilerin “geldikleri yerleşim birimi”, “kariyer hedefi”, “kendi işini kuran yakının varlığı”, “eğitimi süresince bir işte çalışma durumu”, “eğitimi süresince gelirlerini karşılama durumu”, “aldıkları eğitimin kendi işlerini kurmaya etkisi” ve “beklenmedik biçimde sahip olunan bir parayı değerlendirme şekilleri” değişkenleri açısından öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin anlamlı farklılık gösterirken “üniversiteye yerleştikleri puan türü”, “cinsiyet”, “not ortalaması”, “aile gelir düzeyi” ve “girişimcilik dersi alma” değişkenleri açısından ise öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yüksel ve diğerleri (2015) tarafından yapılan “Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada öğrencilerin girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni ve aile meslekleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın amacı, meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre incelenmesidir. Bu kapsamda Hakkâri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine bir anket uygulanmıştır. Anket iki bölümden ve toplam 45 sorudan oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde literatür taraması sonucunda elde edilen demografik ve sosyo-ekonomik değişkenleri ölçen 8 soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde kullanılan önermeler ise Yılmaz ve Sünbül’ün (2009) “üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi” adlı çalışmasından alınmıştır. Ankette 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 20 programı ile analiz edilmiştir. Kullanılan ölçeğin güvenilirliğini belirlemek üzere Cronbach's Alpha değeri hesaplanmış ve bu değer .921 olduğu bulunmuştur. Bu da ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Hakkâri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokuluna kayıtlı öğrenci sayısı 506 öğrencidir. Anket 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde uygulanmıştır. Öğrencilere rastgele örneklem yöntemiyle 250 anket dağıtılmış, ancak 241 anket doldurulmuş olarak geri dönmüştür. Geri dönen anketlerden 6 tanesi hatalı veya eksik doldurulduğu için değerlendirilmeye alınmamıştır. Toplamda 235 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin analizinde tablo 1’de yer alan kriterlere göre (Yılmaz ve Sünbül, 2009) değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Girişimcilik Düzeylerinin Puanlaması

Puanlar	Girişimcilik Düzeyi
36-64	Çok düşük girişimcilik
65-92	Düşük girişimcilik
93-123	Orta düzeyde girişimcilik
124-151	Yüksek girişimcilik
152-180	Çok yüksek girişimcilik

Tablo 1’e göre öğrencilerin girişimcilik puanı 132 olarak bulunmuştur. Bu puan 124-151 puan aralığında yer aldığı için öğrencilerin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

5. Bulgular ve Analiz

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerine ilişkin bulgular bütünsel olarak tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	157	66,8
Erkek	78	33,2
Yaş		
21 den küçük	141	60,0
21-25 arası	67	28,5
26-30 arası	17	7,2

31-40 arası	7	3,0
41 den büyük	3	1,3
Ekonomik Durum		
Dar Gelirli	63	26,8
Orta Gelirli	167	71,1
Zengin	5	2,1
İş Durumu		
Çalışmayan	189	80,4
Yarı zamanlı/ Part time	30	12,8
Tam Zamanlı/Özel	3	1,3
Tam Zamanlı/Kamu	13	5,5
Aile Reisinin Çalıştığı Yer/Çalışma Statüsü		
Memur	52	22,1
İşçi	100	42,6
Esnaf	33	14,0
Özel Sektör	50	21,3
Aileye ait özel işletmenin var olma durumu		
Evet	13	5,5
Hayır	222	94,5
Ailede veya yakın akrabalar arasında girişimci kimse var olma durumu		
Evet	68	28,9
Hayır	167	71,1
Aile ile birlikte yaşanılan yer		
Köy	57	24,3
İlçe	51	21,7
İl	127	54,0

Tablo 2'deki verilere göre ankete katılan öğrencilerin yüzde 66,8'si kadın, yüzde 33,2'si erkektir. Yaş dağılımına bakıldığında, ankete katılan öğrencilerin yüzde 60'ı 21 yaşından küçük iken yüzde 28,5'i ise 21-25 yaş

aralığında bulunmaktadır. Yaş itibari ile ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%88,5) 25 yaş ve altında olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin ekonomik durumlarına bakıldığında yüzde 71,1'i orta gelir grubunda bulunmaktadır. İş durumu itibariyle ankete katılan öğrencilerin 80,4'ü çalışmamaktadır. Bu durum gerek öğrencilerin buldukları ilde (Hakkâri) iş imkânlarının kısıtlı olmasından gerekse de öğrenci olmalarından kaynaklı olabilir. Ankete katılan öğrencilerin yüzde 42,6'sı aile reislerinin çalıştığı yer/çalışma statüsünü işçi olarak belirtmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin yüzde 94,5'inin ailesine ait özel işletmesi bulunmamaktadır. Yüzde 71,1'inin ise ailelerinde veya yakın akrabaları arasında girişimci bulunmadığı görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin yüzde 54'ü ilde yaşamaktadır.

Tablo 2'de de belirtilen demografik ve sosyo-ekonomik değişkenler ile öğrencilerin girişimcilik düzeyleri tablolardan yararlanılarak aşağıda sırası ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Düzeyleri

Cinsiyet		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Kadın	Frekans	0	2	51	81	23	157
	Yüzde	0,0%	1,3%	32,5%	51,6%	14,6%	100,0%
Erkek	Frekans	1	1	18	43	15	78
	Yüzde	1,3%	1,3%	23,1%	55,1%	19,2%	100,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	100,0%

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; kadın öğrencilerin yüzde 51,6'sı yüksek girişimcilik düzeyine sahip iken erkek öğrencilerin ise yüzde 55,1'i yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir. Bu girişimcilik düzeyinde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre girişimcilik eğilimleri daha fazladır.

Tablo 4: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Girişimcilik Düzeyleri

Yaş		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
21'den küçük	Frekans	1	2	45	72	21	141
	Yüzde	0,7%	1,4%	31,9%	51,1%	14,9%	00,0%
21-25 arası	Frekans	0	1	16	35	15	67
	Yüzde	0,0%	1,5%	23,9%	52,2%	22,4%	00,0%
26-30 arası	Frekans	0	0	6	10	1	7
	Yüzde	0,0%	0,0%	35,3%	58,8%	5,9%	00,0%
31-40 arası	Frekans	0	0	1	5	1	
	Yüzde	0,0%	0,0%	14,3%	71,4%	14,3%	00,0%
41'den büyük	Frekans	0	0	1	2	0	
	Yüzde	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	100,0%

Ankete katılan öğrencilerin yaşları ile girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; tüm yaş gruplarında oransal olarak yüksek girişimcilik düzeyi daha fazladır. Bu girişimcilik düzeyi 31-40 yaş aralığındaki öğrencilerde yüzde 71,4 olarak en fazladır.

Tablo 5: Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Girişimcilik Düzeyleri

Ekonomik durum		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Dar Gelirli	Frekans	0	1	14	37	11	3
	Yüzde	0,0%	1,6%	22,2%	58,7%	17,5%	00,0%
Orta Gelirli	Frekans	1	2	54	83	27	67
	Yüzde	0,6%	1,2%	32,3%	49,7%	16,2%	00,0%
Zengin	Frekans	0	0	1	4	0	
	Yüzde	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%	0,0%	100,0%

Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	00,0%

Ankete katılan öğrencilerin ekonomik durumları ile girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; tüm gruplarda öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyine daha fazla sahip oldukları gözlenmektedir. Ekonomik durumlarını zengin olarak belirten öğrencilerde yüksek girişimcilik düzeyi yüzde 80'dir.

Tablo 6: Öğrencilerin İş Durumlarına Göre Girişimcilik Düzeyleri

İş Durumu		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Çalışmıyorum	Frekans	1	3	58	96	31	189
	Yüzde	0,5%	1,6%	30,7%	50,8%	16,4%	00,0%
Yarı zamanlı/ Part time	Frekans	0	0	9	16	5	0
	Yüzde	0,0%	0,0%	30,0%	53,3%	16,7%	100,0%
Tam Zamanlı/ Özel	Frekans	0	0	0	3	0	3
	Yüzde	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Tam Zamanlı/ Kamu	Frekans	0	0	2	9	2	3
	Yüzde	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%	15,4%	100,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	00,0%

Ankete katılan öğrencilerin ekonomik durumları ile girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; tüm gruplarda öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları gözlenmektedir. Bu girişimcilik düzeyi çalışmayan öğrencilerde yüzde 50,8 olarak diğer gruplara göre daha azdır. Çalışan kesimlerde ise yüksek girişimcilik düzeyi genel olarak daha fazladır. Bu durumda herhangi bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayan öğrencilere göre daha fazla yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Öğrencilerin Aile Reislerinin Çalıştığı Yer/Çalışma Statüsüne Göre Girişimcilik Düzeyleri

Aile reisinin çalıştığı yer/ çalışma statüsü	Girişimcilik Düzeyi					Toplam
	Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	

Fatih Gümül vd / Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma

Memur	Frekans	1	1	14	25	11	2
	Yüzde	1,9%	1,9%	26,9%	48,1%	21,2%	00,0%
İşçi	Frekans	0	2	22	56	20	00
	Yüzde	0,0%	2,0%	22,0%	56,0%	20,0%	00,0%
Esnaf	Frekans	0	0	10	21	2	3
	Yüzde	0,0%	0,0%	30,3%	63,6%	6,1%	00,0%
Özel Sektör	Frekans	0	0	23	22	5	0
	Yüzde	0,0%	0,0%	46,0%	44,0%	10,0%	00,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	00,0%

Ankete katılan öğrencilerin aile reislerinin çalıştığı yer/çalışma statüsüne göre girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; aile reisleri özel sektörde çalışan öğrencilerin yüzde 46'sı orta düzeyde girişimcilik eğilimine sahip iken yüzde 44'ü yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir. Aile reisleri memur, işçi ve esnaf olarak çalışan öğrencilerin ise genelde yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları gözlenmekle birlikte aile reisleri esnaf olarak çalışanların girişimcilik eğilimleri daha fazladır.

Tablo 8: Öğrencilerin Ailelerine Ait Özel İşletmelerinin Var Olma Durumlarına Göre Girişimcilik Düzeyleri

Aileye ait özel işletmenin var olma durumu		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Evet	Frekans	0	0	2	9	2	13
	Yüzde	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%	15,4%	00,0%
Hayır	Frekans	1	3	67	115	36	22
	Yüzde	0,5%	1,4%	30,2%	51,8%	16,2%	00,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	35
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	00,0%

Ankete katılan öğrencilerin ailelerine ait özel işletmelerinin var olma durumlarına göre girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; ailesine ait özel işletmeye sahip öğrencilerin yüzde 69,2'si yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir. Ailesine ait özel işletme bulunmayan öğrenciler de ise bu girişimcilik düzeyi yüzde 51,8'dir. Diğer bir ifade ile yüksek girişimcilik

düzeyinde ailesine ait özel işletme bulunan öğrencilerin bulunmayanlara göre girişimcilik eğilimi daha fazladır.

Tablo 9: Öğrencilerin Ailelerinde veya Yakın Akrabaları Arasında Girişimci Kimse Var Olma Durumuna Göre Girişimcilik Düzeyleri

Ailede/Akrabalarında girişimci kimse var olma durumu		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Evet	Frekans	1	1	19	35	12	68
	Yüzde	1,5%	1,5%	27,9%	51,5%	17,6%	00,0%
Hayır	Frekans	0	2	50	89	26	167
	Yüzde	0,0%	1,2%	29,9%	53,3%	15,6%	00,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	38	235
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	0,0%

Ankete katılan öğrencilerin ailelerinde veya yakın akrabaları arasında girişimci olma durumlarına göre girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; ailesinde veya yakın akrabaları arasında girişimci olanların yüzde 51,5'i yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir. Ailesinde veya yakın akrabaları arasında girişimci olmayanların ise yüzde 53,3'ü yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir.

Tablo 10: Öğrencilerin Aileleri İle Birlikte Yaşadıkları Yere Göre Girişimcilik Düzeyleri

Aile ile birlikte yaşanılan yer		Girişimcilik Düzeyi					Toplam
		Çok Düşük Girişimcilik	Düşük Girişimcilik	Orta Düzeyde Girişimcilik	Yüksek Girişimcilik	Çok Yüksek Girişimcilik	
Köy	Frekans	0	1	19	31	6	7
	Yüzde	0,0%	1,8%	33,3%	54,4%	10,5%	00,0%
İlçe	Frekans	0	1	12	28	10	1
	Yüzde	0,0%	2,0%	23,5%	54,9%	19,6%	00,0%
İl	Frekans	1	1	38	65	22	27
	Yüzde	0,8%	0,8%	29,9%	51,2%	17,3%	00,0%
Toplam	Frekans	1	3	69	124	3	35
	Yüzde	0,4%	1,3%	29,4%	52,8%	16,2%	00,0%

Ankete katılan öğrencilerin aileleri ile birlikte yaşadıkları yere göre girişimcilik düzeyleri incelendiğinde; köyde yaşayanların yüzde 54,4'ü, ilçede yaşayanların yüzde 54'9'u, ilde yaşayanların ise yüzde 51,2'si yüksek girişimcilik düzeyine sahiptir.

Sonuç

Girişimcilik günümüzde şehirlerin, bölgelerin ve ülkelerin ekonomik olarak kalkınmasında öncü bir rol üstlenmektedir. Bunun farkında olan toplumlar girişimcilik eğilimini tespit etmekte ve girişimciliği teşvik etmektedir. Ülkemizin özellikle gelişmemiş bölgelerinin kalkınmasında, girişimcilik eğilimine sahip kişilerin tespit edilerek bunların desteklenmesi önem kazanmaktadır.

Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Hakkâri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulanan anketin değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları bulunmuştur. Benzer sonuç Uluyol (2013), Akçakanat ve diğerleri (2014) çalışmalarından da elde edilmiştir.

Girişimcilik düzeyleri çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre incelenmesi sonucunda yaklaşık tüm değişkenlerde de benzer şekilde yüksek girişimcilik eğilimi saptanmıştır. Yüksek girişimcilik düzeyinde şu sonuçlar elde edilmiştir: erkek öğrencilerin girişimcilik eğilimleri kadın öğrencilere göre daha fazladır, yaş gruplarına göre en fazla girişimcilik eğilimine sahip olan grup 31-40 yaş aralığında bulunan öğrencilerdir, ekonomik durumları zengin olarak belirten öğrenciler diğer gelir guruplarına göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir, iş durumlarına göre herhangi bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayan öğrencilere göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir, aile reisi esnaf olarak çalışan öğrencilerin diğer gruplara göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir, ailelerine ait özel işletmeye sahip olan öğrencilerin olmayanlara göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir, aileleri ya da yakın akrabaları arasında girişimci olmayanların olanlara göre az bir oranla girişimcilik eğilimleri daha fazladır, ilçede ve köyde yaşayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri yaklaşık olarak aynı olmakla birlikte ilde yaşayanlara göre az bir oranla daha fazladır.

Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin daha çok kamuda ya da özel sektörde çalışan pozisyonunda oldukları bilinmektedir. Kamunun daraldığı ve özel sektörde de iş bulmanın zorlaştığı bir dönemde öğrencilerin kendi işlerini kurmaları bir çıkış noktası olarak görülmektedir. Bu noktada potansiyel girişimciler olan öğrencilerin iş fikirlerini hayata geçirmelerini sağlayacak alt yapıların oluşturulması önem kazanmaktadır. Yüksek

girişimcilik eğilimine sahip olan kişilerin girişimcilik potansiyellerini hareke geçirecek faktörlerin belirlenerek bu kişilere gerekli desteklerin sağlanması özellikle gelişmemiş bölgeler için önem taşımaktadır.

Araştırmamızın sadece bir bölgedeki bir meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik olarak yapılmış olması en önemli kısıtımızdır. Başka bölgelerde farklı kültürel değerlere sahip öğrencilere yönelik benzer araştırmaların yapılarak, kıyaslanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Akçakanat, T., Mücevher, M. H., & Çarıkçı, İ. H. 2014. Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği. *AKÜ İİBF Dergisi* 16 (2), 137-153.

Arıkan, Semra, 2002. Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Ankara, Siyasal Kitabevi

Balaban, Ö, Özdemir, Y, 2008. Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 133-147

Bilge, H. & Bal, V. 2012. Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 2(16), 131-148.

Bozkurt, Ö. 2007. Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-111.

Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparslan, A. M. 2012. Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 1(15), 229-247

Durak, İ, 2011. “Girişimciliği Etkileyen Çevresel Faktörlerle İlgili Girişimcilerin Tutumları: Bir Alan Araştırması”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 194- 213.

Güney, S. ve Nurmakhmatuly, A., 2007. “Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62–86.

Hisrich, R.D. ve Michael P. P .R; 1995. Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing”, “A New Enterprise, Donnelley And Sons Company, United State Of America

İrmiş, A, ve Barutçu, E., 2012. “Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini Ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler:

Bir Alan Araştırması”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1–25.

İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. 2011. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma/An Investigation to Determine the Entrepreneurship Tendency of University Students. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.

Karacıoğlu, F. & Kaygın, E. 2013. Girişimcilik Sürecinde Dönüştürücü Liderlik Anlayışı: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27 (3), 1-20.

Karimi, S., Biemans, H. J., Lans, T., Chizari, M., Mulder, M., & Mahdei, K. N. 2013. Understanding Role Models And Gender Influences On Entrepreneurial Intentions Among College Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 204-214.

Kaygın, E. ve Güven, B. 2013. Güçlü Kadınlar: Türkiye’de Kadının Girişimciliği. İstanbul: Çatı Akademi.

Keleş, H. N., Özkan, T. K., Doğaner, M., & Altunoğlu, A. E. 2012. Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (9),107-118.

Kılıç, R., Keklik, B., & Çalış, N. 2012. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.

Koe, W. L., Sa’ari, J. R., Majid, I. A., & Ismail, K. 2012. Determinants Of Entrepreneurial Intention Among Millennial Generation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 40, 197-208

Korkmaz, O, 2012. “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2),209–226.

Maya İ.Ç., Uzman, E. & Işık, H. 2012 “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Farklı Kaynaklardan Algıladıkları Sosyal Desteğin Yordaması ”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(1), 23-48

Morrison, A. 2000. Entrepreneurship: What Triggers It?. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 6(2), 59-71

Ören, K, ve Biçkes, M, 2011. “Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma””, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67–86.

Örücü, E, Kılıç, R, & Yılmaz, Ö, 2007. “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi Üzerine Bir Uygulama”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47

Özdemir, Y. ve Mazgal, S. 2012. “Bir Kariyer Tercih Olarak Girişimcilikte Dışsal Faktörlerin Etkisi: Sakarya Örneği”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(1), 87-102.

Uluyol, O. 2013. Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013(15), 349-372.

Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. 2009. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 195-203.

Yüksel, H., Cevher, E., & Yüksel, M. 2015. Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.

Zahra, S. A. 1999. The Changing Rules Of Global Competitiveness In the 21st Century. *The Academy of Management Executive*, 13(1), 36-42.